

Warszawa, 19 kwietnia 2022 r.

W pandemii większość polskich eksporterów zanotowała spadki, ale udało się zwiększyć eksport do Niemiec

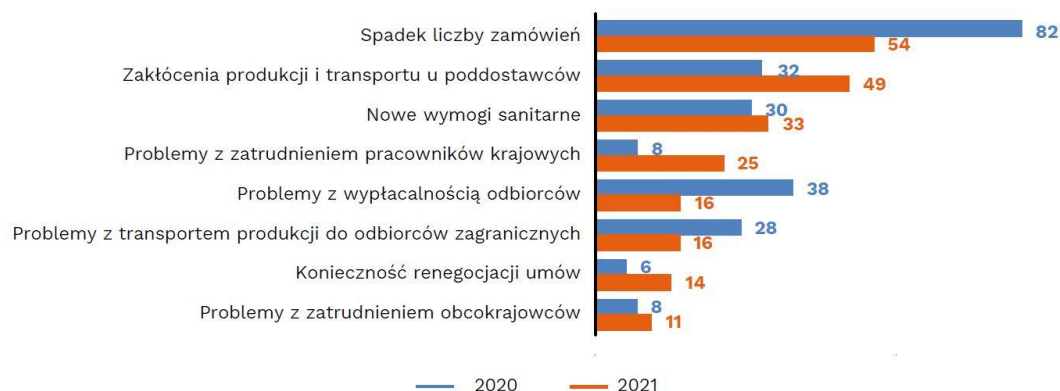
Pandemia COVID-19 wywołała trwające do dzisiaj turbulencje w światowym handlu, co odczuli również polscy eksporterzy. Mimo rekordowej nadwyżki w polskim eksporcie w 2020 r. oraz rekordowej wartości polskiego handlu w 2021 r., połowa polskich eksporterów doświadczyła spadków liczby zamówień. Skala tego zjawiska zmniejszyła się o jedną trzecią w porównaniu do 2020 r., natomiast w 2021 r. wzrosły problemy z zaopatrzeniem w komponenty od poddostawców oraz z zatrudnieniem pracowników krajowych. Obrazuje to zjawiska obserwowane w gospodarce – naturę popytową kryzysu w 2020 r. oraz podażową w 2021 r. O ile spadek zamówień zanotowało 82 proc. firm eksportujących z branży przetwórstwa przemysłowego w 2020 r., to w 2021 r. odsetek ten spadł do 54 proc. Jednocześnie, 14 proc. eksporterów przejęło w trakcie pandemii dostawy do Niemiec – wynika z raportu PIE „Polscy eksporterzy w okresie pandemii COVID-19. Wyniki badania ankietowego”.

Z badania PIE wynika, że polscy eksporterzy konkurują przede wszystkim ceną, jednak rośnie waga konkurencyjności pozacenowej, przede wszystkim jakości i reklamą. Jest to powolna, ale najważniejsza zmiana strategii zachodząca w działalności polskich eksporterów. W strukturze przedsiębiorstw eksportujących dominują przedsiębiorstwa o niskim i średnioniskim poziomie techniki. Jednocześnie, co czwarta firma ankietowana w 2021 r. (25,9 proc.) to eksporter wyrobów zaawansowanych technologicznie, czyli reprezentujący wysoką lub średniowysoką technikę. Warto odnotować, że 14 proc. badanych eksporterów wskazało, że w okresie pandemii udało im się przejąć dostawy do Niemiec z innych kierunków. Pomogły w tym z pewnością: konkurencyjność cenowa, elastyczność w dostosowaniu produkcji i poszukiwanie nowych odbiorców, jak również trendy światowe skracania łańcuchów dostaw – mówi Marek Wąsiński, kierownik zespołu gospodarki światowej w Polskim Instytucie Ekonomicznym.

Pandemia utrudniła życie eksporterów

Pandemia miała duży wpływ na działalność przedsiębiorstw eksportujących. Ponad połowa z nich odnotowała w 2021 r. spadek liczby zamówień, mimo boomu eksportowego w pierwszej połowie 2021 r. Nieco mniej niż połowa napotkała też na zakłócenia produkcji i transportu u poddostawców. Były one spowodowane zatorami występującymi w globalnych łańcuchach dostaw.

Wykres 7. Najistotniejsze zjawiska związane z pandemią COVID-19 dla działalności firm w 2020 r. (odsetek respondentów w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie badania ankietowego eksporterów.

Pandemia przyczyniła się do wzrostu udziału Niemiec w polskim eksporcie

„Udział Niemiec w polskim eksporcie wzrósł w ostatnim czasie w porównaniu do okresu sprzed pandemii. Sprzedaż polskich towarów za Odrą rosła podczas pandemii szybciej niż cały polski eksport, dlatego Niemcy zwiększyły w 2021 r. swój udział w polskim eksporcie o 1 pkt. proc. w porównaniu do 2019 r. i sięgnęły 28,7 proc. Pomimo deficytu obrotów towarowych Polski w 2021 r., dodatni bilans z Niemcami nie tylko został utrzymany, ale dodatkowo wzrósł w porównaniu do 2020 r.” – podkreśla Marek Wąsiński.

Na drugim miejscu, z 6-proc. udziałem w polskim eksporcie, utrzymują się Czechy, choć tempo wzrostu eksportu było niższe niż przeciętnie. Na spowolnieniu dynamiki eksportu Wielkiej Brytanii zyskała Francja. Po spadku sprzedaży na rynku francuskim w 2020 r., eksport do Francji w 2021 r. wzrósł o ponad 20 proc., przewyższając przeciętne tempo. Tym samym, choć udział w polskim eksporcie zmalał z 5,9 proc. do 5,7 proc. w latach 2019-2021, Francja stała się trzecim rynkiem zbytu.

Rosyjska inwazja na Ukrainę utrudni sytuację polskich eksporterów

W 2021 r. udział Ukrainy w polskim eksporcie towarowym wyniósł 2,2 proc. osiągając wartość 7 492,1 mln USD, zaś w imporcie do Polski odpowiednio – 1,5 proc. i 5 043,1 mln USD. Natomiast udział polskiego eksportu do Rosji wyniósł 2,8 proc. przy wartości 9 490,2 mln USD. Wojna w Ukrainie najprawdopodobniej znacząco odbije się na dwustronnej wymianie handlowej z wschodnimi sąsiadami Polski. Warto zaznaczyć jednak, że kierunki wschodnie nie są bardzo istotne z perspektywy polskiego eksportu – Rosja i Ukraina odpowiadają łącznie za ok. 5 proc. wywozu towarów.

W wyniku toczącej się wojny, w sposób szczególny może ucierpieć dwustronna wymiana towarowa w niektórych branżach. W przypadku stosunków handlowych z Ukrainą

najbardziej narażeni na problemy są polscy eksporterzy: skór garbowanych, nawozów mineralnych i sztucznych, produktów nabiałowych (zwłaszcza serów i twarogów), ale także samochodów i innych pojazdów silnikowych (osobowych i dostawczych), części i akcesoriów do nich, statków powietrznych z napędem (samolotów i śmigłowców).

Wojna uderzy również w polskich eksporterów na rynek rosyjski, w tym m.in. dostawców leków, maszyn do automatycznego przetwarzania danych i urządzeń do nich, maszyn i urządzeń mechanicznych do wykonywania funkcji specjalnych, urządzeń elektrycznych i elektrotermicznych (np. podgrzewacze i grzałki, sprzęt AGD), pojazdów silnikowych do transportu towarów, części i akcesoriów motoryzacyjnych, ale również kosmetyków czy produktów piekarniczo-ciastkarskich.

Kluczowa rola dużych firm, niewielki wolumen inwestycji zagranicznych

Struktura polskich eksporterów ujawnia największą rolę odgrywaną przez duże firmy, wyspecjalizowane w eksporcie i uzyskujące powyżej 1 mln EUR przychodów z tytułu eksportu. Większość firm eksportujących reprezentuje kapitał wyłącznie polski, a 79 proc. eksportu trafiało do odbiorców niezwiązanych kapitałowo z polskimi firmami. Polscy eksporterzy nie inwestują za granicą. W 2021 r. tylko 5 proc. firm zadeklarowało takie działania.

***

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl